

Aniversaris de la normativa

JOAQUIM MALLAFRÈ
Institut d'Estudis Catalans
Universitat Rovira i Virgili

S'HA DIT que sense l'Institut d'Estudis Catalans, no tindríem una llengua normalitzada. I potser ni llengua, si més no per a usos cultes unificats. Si la llengua no sobreviu sense parlants, també mor sense escola, sense criteris normatius que la facin transmissible i exportable. L'IEC neix, per una felicitosa oportunitat política, el 1907, per dotar la societat catalana d'una institució científica i acadèmica dedicada a l'alta investigació en les diverses branques del saber i a la normativització de la llengua, el paper de la qual va recaure especialment en la Secció Filològica, creada el 1911. Per limitar-nos ara a la llengua, en pocs anys es treballa molt. Fabra és la figura cabdal: el 1913 surten les *Normes ortogràfiques*, el 1918 la *Gramàtica catalana*, adoptada com a normativa, i el 1932 el *Diccionari general de la llengua catalana*. La societat necessitava la regularització i la va acollir amb entusiasme: premsa, ràdio, «patufets», escriptors, van adoptar-la ràpidament. Si pensem que l'Estatut de Catalunya fou aprovat el 1932, l'any de la publicació del *Diccionari*; que l'Estatut es va suspendre ran dels fets d'octubre de 1934, i que va ser restablert el 1936, poc abans de la revolta militar de Franco, ens adonarem del poc temps que els poders polítics autòctons van tenir per a la política lingüística i com va ser d'oportú comp-

tar amb una guia solvent per als anys de resistència cultural. Sense norma, el català no hauria tingut defenses davant de la persecució. Fixeu-vos, doncs, si hi ha motius per a celebrar els cent anys de l'Institut d'Estudis Catalans.

Les Illes havien estat presents des de l'inici de l'IEC. Malgrat certes desavinences amb Mossèn Alcover, la situació es va reconduir i el monument lexicogràfic illenc, el *Diccionari català-valencià-balear*, d'Alcover i Moll, va unir-se al corpus unitari de la llengua, tot recollint-ne la diversitat. A l'IEC intervenen ben aviat membres valencians. En aquest aspecte, enguany se celebra un altre centenari: els setanta-cinc anys de les dites *Normes de Castelló*. Què signifiquen? Ja sabeu que les discussions sobre la unitat de la llengua són políticament atiadades a València. Les *Normes* aprovades a Castelló van representar l'acceptació de la norma fabriana per part dels escriptors i les entitats valencianistes el 21 de desembre de 1932 a la ciutat que els dona nom. Sense les *Normes*, que no han deixat de ser vigents, la societat valenciana tindria més facilitats per a distanciar-se del català. Són la base que permet la implementació del català institucional, escolar i literari d'avui mateix a València, i l'afirmació de la unitat de la llengua en tot el domini. Tots els filòlegs, escriptors, ensenyants i mitjans de comunicació en la nostra llengua han seguit i segueixen el mateix model, des del respecte a les variants estàndard respectives. Les regles secessionistes són residuals.

Aquests dos aniversaris són celebrats arreu dels Països Catalans. Els setanta-cinc anys de les *Normes de Castelló* (el segon sobretot a Castelló mateix, des d'on Vicent Pitarch l'ha impulsat incansablement), amb actes i conferències a Alcoi, Andorra, Banyoles, Barcelona, Benicarló, Castelló, Eivissa, Elx, Ferreries, Gandia, Girona, Lleida, Maó, Morella, Onda, Palma, Perpinyà, Reus, Sant Vicent del Raspeig, Sueca, Tarragona, Tortosa, València, Valls, Vila-real i Vinaròs.

A Reus, Josep Murgades celebrarà els aniversaris amb el parlament «Donar normes a qui no en té: cent anys de l'IEC». Serà dimarts, dia 11 de desembre al Centre de Lectura. L'ocasió s'ho val. Ja sabem que la guerra de la llengua no s'ha acabat. La lluita pacífica que ha fet guanyar batalles molt significatives no mereix l'oblit.

El Punt, 7 de desembre de 2007, p. 32.